

इति काशाम्बवेन वा वातादित्यादिमौस्तकृतेनाज्जोनारिवृ-
 कीति । तदिदं विधत्ते । “अप वा एतस्मात्तेज इन्द्रियं
 पशवः श्रीः क्रामन्ति । योऽश्वमेधेन यजते । वसवस्त्वां जन्तु
 गायत्रेण कृन्दसेति महिष्यभ्यनक्ति । तेजो वा आज्यम् । तेजो
 गायत्री । तेजसैवास्मै तेजोऽवरुन्धे ॥ ६ ॥ रुद्रास्त्वां जन्तु त्रैष्टु-
 भेन कृन्दसेति वा वाताः । तेजो वा आज्यम् । इन्द्रियं त्रि-
 ष्टुप् । तेजसैवास्मा इन्द्रियमवरुन्धे । आदित्यास्त्वां जन्तु जाग-
 तेन कृन्दसेति परिवृक्ती । तेजो वा आज्यम् । पशवो ज-
 गती । तेजसैवास्मै पशूनवरुन्धे” इति । ‘तेजः’ शरीरकान्तिः,
 ‘इन्द्रियं’ चक्षुरादिपाटवं, ‘पशवः’ गवाश्वादयः, ‘श्रीः’ धनादि-
 समृद्धिः, अश्वमेधयाजिनो बज्रद्रव्यव्ययेन शरीरप्रयासेन च
 तेजसादिकमपगच्छति अतस्तत्समाधानाय वसवस्त्वेत्यादिभि-
 र्मन्त्रैर्महिष्यादयोऽभ्यञ्जनं कुर्युः । तत्र गौलुलवाद्याज्यस्य तेजो-
 रूपत्वात् । मन्त्रोक्तानां गायत्रीत्रिष्टुब्जगतीच्छन्दसां क्रमेण
 तेज इन्द्रियपशुहेतुत्वात् सर्वमनेन प्राप्तं भवति ॥

(१७) अथाभ्यञ्जनस्य पत्नीकर्तृत्वं प्रशंसन्ति । “पत्नयोऽभ्यञ्ज-
 न्ति श्रिया वा एतद्रूपं ॥ ७ ॥ यत्पत्नयः । श्रियमेवास्मिन् तद्व-
 धति । नास्मात्तेज इन्द्रियं पशवः श्रीरपक्रामन्ति” इति । यः
 पत्नीबज्रत्वं ‘श्रियाः’, स्वरूपं । धनवान् हि बक्तीः पत्नीरुद्वहति ।
 अतः श्रीस्वरूपाः पत्न्योऽश्वमभ्यञ्जन्त्यः, तेनाभ्यञ्जनेन यजमाने
 ‘श्रियमेव’, सम्पादयन्ति । ततः ‘अस्मात्’, तेजसादयो ‘नाप-
 क्रामन्ति’ ॥